

Egyedi tájértékek típusai

Egyedi tájérték:

Az ember-természet kölcsönhatások következtében keletkező tájértékek – amelyek történelmi, kultúrtörténeti, vagy esztétikai szempontból valamely közösség számára jelentőssé váltak, ugyanakkor nem állnak sem műemléki, sem természetvédelmi oltalom alatt.

Típusai:

Településsel kapcsolatos tájértékek:

- épület, építmény, képzőművészeti alkotás: kúria, csárda, szobor
- vallási emlék: kápolna, feszület
- birtokjel, határjel: határdomb, határkő
- temetkezési emlék: sírkő, régi temető
- védelemmel kapcsolatos emlék: sánc, földvár
- földmérési emlék: szintezési alappont
- kertépítészeti emlék: kastélykert

Közlekedéssel kapcsolatos emlékek:

- utak: hadiút, postaút
- híd, alagút, rév, komp
- vasút, vasútállomás, lóvasút

Termeléssel kapcsolatos emlékek:

- agrártörténeti: major, pince, magtár
- ipartörténeti: malom, műhely
- bányászati: táró, fűrőtorony
- vízgazdálkodási: csatorna, zsilip

Történelmi eseménnyel vagy személlyel kapcsolatos emlékek:

- ütközetek, csatateretek helyei
- sírmező, tömegsír, emlékmű

Természeti emlékek (természetvédelem keretében nem védettek)

- idős fa, facsoport
- földtani alakzat
- forrás, láp, tó, holtág

Egyedi tájértékek kataszterezése, az értékelés alapja

Minden tájelemnél megállapítható a következő 3 tényező.

1. Tájképi jelentőség:

tájképet meghatározó elem
kedvező látványt nyújtó elem

2. Területi jelentősége:

országos
regionális
helyi

3. A komplex tájvédelmi érték:

kiemelkedően értékes elem
értékes elem
kevésbé értékes elem

A tájértékek értékelési szempontja a következő kritériumok alapján:

Az egyedi tájérték:

szakterületi
idegenforgalmi
ökonómiai
látvány
esztétikai
nevelési
etnikai, népcsoporti
ökológiai jelentőség

Az egyedi tájérték meghatározása mátrix-módszerrel.

A ritkaság és a jelentőség kap hangsúlyt.

Jelentőség:

Nagyon jelentős:

országosan, nemzetközileg ismert
meghatározza a tájkaraktert
változtatása felháborítaná a közvéleményt
művészetileg is megőrkített
Hollókő
Hortobágy

Jelentős:

- regionálisan vonzó
- egyedi tájképi jelentőségű
- érzelmi kötődés nagyfokú
- Körös-holtág
- Szarvasi arborétum

Kevésbé jelentős:

- helyileg, szűkebb körben ismert
- helyi érdekesség
- gödöllői víztorony
- Ruzicskay alkotóház

Ritkaság:

- igen ritka: egyedülálló jelenség, együttes
- ritka: kevésszer fordul elő
- kevésbé ritka: viszonylag gyakran máshol is előfordul

Jelentőség	Ritkaság	Országos	Regionális	Helyi
Nagyon jelentős		10	6	3
Jelentős		6	3	2
Kevésbé jelentős		3	2	1

Dólt: az adottságokon változtatni nem szabad, beruházni nem szabad

Vastag: a lényegi elemeket meg kell tartani, a beruházáshoz tájvédelmi terv és tájökölógiai vizsgálat szükséges.

10-igen nagy 6-nagy 3-közepes 2-csekély 1-igen csekély.

A légszennyező anyagok származása, összefüggése a tájváltozással

Származásuk:**1. Természetes folyamatokból:**

- vulkánkitörés
- erdőtüz
- földfelszín porlása
- biotomassza lebomlási folyamatok

2. Emberi tevékenységből eredők:

- ipari eredetű: villamos energia ipar, kohászat, cementipar
- a villamos energia ipar 27 erőműve a legnagyobb kén-dioxid kibocsátó
- a cementipar folyamatosan csökkenti a kibocsátást
- széntüzelésű háztartások
- közlekedés

Befolyásoló természeti-táji adottságok:

- a transzmisszióra (terjedésre) hatással vannak az éghajlati elemek: napsugárzás, hőmérséklet, felhőzet, valamint a helyi klímamódosító tényezők: domborzat, növényvel való borítottság
- ezek ismeretében a kedvező adottságokat a tudatos tervezés során felhasználhatjuk a védekezéshez és előre felkészülhetünk a veszélyekre is
- a levegőszennyezettség mértékére és veszélyességére a művi környezet és az élővilág károsodásából is következtetni lehet: épület károk, korróziós károk
- biológiai indikátor: kimutatja a levegő szennyezettség hatását az élő szervezetre
- zuzmók a legalkalmasabbak

Zuzmók, mint indikátorok:

- nincs kutikula rétegük, ezért a szennyező anyag könnyen bejut a szövetekbe
- klorofill tartalmuk alacsony, ezért anyagcserearányuk csökkent, így a regenerálódó képességük korlátozott
- a környezetben lévő kis koncentrációjú szennyező anyagot nagy koncentrációban raktározzák el
- szennyeztelen területről származó zuzmó tesztnövényként, különböző mértékben szennyezett helyekre teszik, a zuzmótelepek pusztulásának mértéke egyenesen arányos a levegő kén-dioxid tartalmával

Zuzmótérkép:

- zuzmósivatag: kén-dioxiddal erősen szennyezett terület, a zuzmó már nem él meg
- küzdelmi zóna: ellenállóbb fajok megtalálhatók
- normál zóna: szokásos fajszámban és mértékben fejlődnek, a levegőszennyezés hatása nem mutatható ki

A levegőminőség tervezése

Levegőminőség vizsgálat: mely szennyező anyag, milyen mértékben van jelen

Határértékek: 30 perces, 24 órás, éves

Levegőminőségi határérték: MIK érték, imisszió norma (szennyező anyag koncentráció):

- levegőszennyező anyagok megengedett legnagyobb koncentrációja a környezeti levegőben
- jogszabályok írják elő a megengedett határértéket
- tervezésnél nem szabad túllépni

Tervezés:

Szennyező források:

- pontszerű: kémény, kürtő
- felületi: ipari hulladéklerakó
- vonalas: közlekedési pályák

Vizsgálati szakasz:

- szennyező források helyének megállapítása és pontos térképi azonosítása
- szennyezés kiterjedésének megállapítása: lokális, települési, regionális
- területi határértékek: kibocsátó forrás magassága, terhelési index

Technológiai veszélyességi fokozatok:

- 1. fokozat: igen erősen veszélyes szennyező anyag
- 2. fokozat: erősen veszélyes szennyező anyag
- 3. fokozat: veszélyes szennyező anyag
- 4. fokozat: mérsékelten veszélyes szennyező anyag

Területi védettségi kategóriák:

- kiemelten védett: az egészség és a környezet védelme érdekében indokolt a levegő tisztaságának fokozott védelme: nemzeti parkok, tájvédelmi körzetek, természetvédelmi területek, kiemelt gyógyhelyek és üdülőhelyek
- védett I: az ország többi területe, lakóterületek, üdülőterületek, mező-erdőgazdasági területek
- védett II: alacsonyabb levegőtisztasági követelmény, összefüggő ipari területek, mezőgazdasági telepek, melyek szennyezése nincs hatással sem lakott, sem kiemelten védett területekre
- a tervben meg kell állapítani az érvényes védettségi besorolást

Tervezés:

Egy körzet és távolabbi környezete kibocsátásaiból a terjedési modellek segítségével következtetni lehet a várható levegőminőségre.

A levegőminőségi határértékből kiindulva meghatározzuk az egyes területeken a megengedhető kibocsátások értékeit.

Technológiai-műszaki ajánlások:

- kéménymagasságra
- szűrőberendezések
- porleválasztók
- gáztisztítók alkalmazására

Településtervezés során az egyes terület felhasználási egységek egymáshoz viszonyított elhelyezése befolyásolja a szennyezések károsító hatását.

Javasolható állandó, vagy időszakos levegőminőség ellenőrzési hely.

A védőterületen telepítésre szánt növények jellegét, telepítési módját meg kell határozni, valamint a fa- és cserjefajok tűrőképességét a légszennyezettséggel szemben.

Vízszennyezést befolyásoló táji adottságok, tájrendezési megoldások

Vízminőség vizsgálata:

Közmegegyezés szerint választott paraméterekkel jellemzik, majd a vízminősítés során a különböző vízhasználatok igényeit tükröző határértékekhez hasonlítva értékelik és sorolják a vizet az egyes vízminőségi osztályok valamelyikébe.

Minősítés:

- fizikai: hőmérséklet, szag, íz, szín, átlátszóság
- kémiai: oxigénfogyasztás, kémhatás
- mikrobiológiai: mikroorganizmusok, algák
- biológiai: halobitás, trofitás, szaprobitás, toxicitás
- radiológiai
- állandó mérési helyeken vett minták elemzése
- a mintavétellel egy időben vízhozam-mérés
- az eredmények alapján a vizet minőségi osztályokba sorolják

Vízminőségi osztályok:

- I. osztály: tiszta víz
- II. osztály: kissé szennyezett víz
- III. osztály: erősen szennyezett víz
- IV. osztály: rendkívül szennyezett víz, semminemű hasznosításra nem alkalmas

Vízszennyező források:

Származás:

- ipari
- kommunális
- mezőgazdasági
- közlekedési

Vízszennyezésből eredő károk:

- egészségi károk
- élővilág pusztulása
- költségek növekedése

Vízminőségvédelmi területi kategóriák:

1. Balaton és vízgyűjtőterülete
2. ivóvízbázisok és üdülőterületek
3. ipari területek
4. öntözővíz bázisok
5. Duna és Tisza nem kiemelt szakaszai
6. egyéb területek

A vízminőségvédelmet befolyásoló táji adottságok:

- mederszempontok
- partvonal jellemzői
- vízgyűjtőterület domborzati adottságai
- növényborítottság
- szennyező források területi elhelyezkedése
- csapadék mennyisége, eloszlása
- vízi és vízparti ökoszisztémák (öntisztulás)

A vízminőség-védelemmel kapcsolatos tervezés

Valamennyi területrendezési tervben és a speciális tájrendezési tervekben is foglalkozni kell a vízminőséggel.

A terv a vízminőségi állapotból indul ki, a vizsgálatok eredményeiből.

A vizek minőségének védelme:

- vízhasználati
- környezetvédelmi
- ökológiai
- tájeshztétikai

követelmények kielégítését célzó tevékenység, amely lehet:

- műszaki-gazdasági: csatornázás, szennyvíztisztítás, védőterületek biztosítása
- igazgatási-adminisztratív: normák, előírások, szabványok, ellenőrző intézményrendszer
- jogi: vízjogi engedély, bírságok
- kárelhárítási intézkedések

Kárelhárítási intézkedések:

- káros mennyiség és romboló hatás ellen:
 - árvízvédelem: vízgyűjtő rendezése, tározók
 - belvízvédelem: belvízcsatornák, szivattyútelepek
 - vízrendezés: melioráció, erózió elleni védekezés
 - lecsapolás: drénezés
 - erózióvédelem: sáncolás, teraszok kialakítása
- **vízminőségi kárelhárítás:**
 - szennyvízelvezetés
 - szennyvíztisztítás
 - ipari vízgazdálkodás
- **megelőző intézkedések:**
 - műtrágyahasználat csökkentése

- vízügyi létesítmények (csatornák) közelében szigorú környezetvédelmi előírások a vegyszerhasználatra
- vízhiány pótlására öntözés

Védőterület: az a terület, amely a település egyes részeinek a káros környezeti hatások elleni védelmét, biztonságát szolgálja.

Vízvédelmi terület:

- **belső védőövezet:** a vízkivételi helytől mért 50 m sugarú kör, területén csak a vízmű létesítményei helyezhetők el
- **külső védőövezet:** a belső védőövezet határától mért 100 m szélességű sáv, termelést folytatni csak hatósági engedéllyel és korlátozottan szabad, szerves trágyát, növényvédő szereket használni, állatokat legeltetni, hulladékot elhelyezni nem szabad
- **hidrológiai védőövezet:** kiterjedése az adott hely geológiai adottságaitól függ, területén erdőt irtani, bányaművelést folytatni nem szabad, mezőgazdasági művelés csak hatósági engedéllyel lehetséges
- **védősávok:** ivóvízvezetékek védelmét szolgáló 2-2 m szélességű földhasáb, melyen belül tilos szennyeződést okozó létesítményt elhelyezni

Kötelező védőtávolságok szennyvíztisztító teleptől:

- lakó és üdülőépület telke: 1000 m
- sporttelep, strand: 1000 m
- nevelési-oktatási intézmény: 1000 m
- kórház, gyógyüdülő: 1000 m
- temető: 300 m
- tűzoltólaktanya, mentőállomás: 300 m
- főút: 100 m

A vízminőség-védelmet szolgáló tájrendezési megoldások

- vízfelületek kialakítása
- vízpartok és környezetük rendezése
- parti sávok természetes állapotban való megőrzése
- szennyezett vizek bejutásának megakadályozása folyóba vagy tóba
- tereprendezési megoldások a felszíni elfolyások megelőzésére

A hulladéklerakó hely kijelölésénél a megvizsgálandó tájalkotó tényezők

Vizsgálandó:

- a kommunális hulladéklerakás jelenlegi helyzete
- lerakóhelyek befogadóképessége
- környezeti adottságok
- szennyező hatás
- egészségügyi és építésügyi védőtávolságok

Hazai hulladéklerakó helyek általában:

- felhagyott bányagödrök
- természetes felszíni mélyedések
- vízmosások

Fel kell mérni és térképen ábrázolni:

- a hulladéklerakó helyeket
- lerakás körülményeit
- engedély nélküli lerakásokat

Vizsgálandó természeti tényezők:

- domborzati és vízrajzi viszonyok
- helyi klimatikus adottságok (főleg a szélviszonyok)
- vízáteresztő-vízáró rétegek elhelyezkedése

A települési hulladéklerakó-hellyel szembeni követelmények

- nem épülhet lerakó 20 ezernél kevesebb lakosra
- 20 km-en belül nem lehet működő telep
- kedvező természetes deponálási lehetőséget biztosító helyen legyen, ahol viszonylag kis mesterséges beavatkozással nagy mennyiségű hulladék elhelyezésére nyílik lehetőség
- élő, felszíni vízfolyás ne legyen a közelben
- a lerakóhely területéről a felszín alatti vizek és a csapadékvíz felszínen lefolyó hányada településeket, vízkivételi helyeket ne sértsen
- a lerakóhely területe vízrekesztő vagy korlátozott vízvezető képességű legyen
- a területen a talajvízszint maximális szintje a lerakott hulladék alsó szintje alatt 1, 5 m-re vagy annál mélyebben legyen
- a lerakóhely ne kerüljön felszínmozgás veszélyes területre
- mezőgazdasági művelésre nem alkalmas vagy csak gyenge minőségű területen kerüljön kialakításra

A tájrendezés fogalma, tájvédelem

Tájrendezés:

- az ökológiai, műszaki, az ökonómiai ismeretek és az esztétikai elvek érvényesítésével az emberi környezetet, a táj alakítását jelenti annak érdekében, hogy a táj élettani kondicionáló hatása, termelőképessége, használati és vizuális értéke növekedjék

Tájvédelem:

- olyan jogi, szervezési, gazdasági, technológiai, biológiai, felvilágosító és propagandaintézkedések, valamint beavatkozások rendszere, amely az alapvető tájhasználati módok táji feltételeinek, a társadalmi, gazdasági tevékenység biztosításának, a táji értékeknek megőrzésére és helyreállítására irányul
- **céljai:** a táj jellegének, esztétikai adottságainak, a természeti és táji értékeknek, az egyedi tájértékeknek, a természeti rendszereknek megóvása, műtárgyak tájba illesztése, a felszíni tájsebek rehabilitációja
- **feladata:** a területi tervezés során érvényesítse a természet- és tájvédelem szempontjait a területrendezési, településrendezési folyamatokban, koordinálja a települések egyedi tájértékeinek a felmérését, nyilvántartását, kezelését, a tájvédelmi szakhatósági hatáskörben érvényesítse az általános tájvédelem szempontjait az egyedi engedélyezési eljárásokban, a kultúrtörténeti értékek védelme a tájban, az Eu-i Táj Egyezmény végrehajtásából adódó feladatok

A tájfásítás legfontosabb céljai

Tájfásítás:

a külterületi tömbös és vonalas jellegű fásítások gyűjtőneve
elsődlegesen ökológiai, védelmi, esztétikai rendeltetésű
másodlagosan fatermelést szolgáló tevékenység

Céljai:

a természet pusztító erői elleni védelem - erózió, defláció megfékezése
szél erejének megtörése
hófúvás megakadályozása
az emberi tevékenység környezetre káros hatásainak csökkentése – por-, füst-, gáz- és
zajszennyezés csökkentése
az egészséges lakó-, üdülő- és munkahelyi környezet kialakítása
a táj esztétikai értékének növelése
extrém termőhelyek fatermesztéssel történő hasznosítása

A bányaterületek tájrendezésének jelentősége

Tájrendezésük jelentősége:

a bányászati tevékenység jelentős tájalakítást végez

a bányaműveléssel érintett területet minél hamarabb, de legkésőbb a bányaművelés befejezése után helyre kell állítani

1961-es bányatörvény kötelezi a bánya tulajdonosát, hogy a külszíni területet újrahasznosítható állapotba hozza

1993. évi XLVIII. tv.

1991. évi XVI. tv

Mo-on jelenleg 15 ezer bányászati tevékenységgel érintett terület van, amit nem állítottak helyre

Mo-i bányák típusai:

szénbánya

kőbánya

kavicsbánya

agyagbánya

homokbánya

tőzegbánya

uránbánya

bauxitbánya

ércbánya

A bányászat hatása a tájra:

hatása hosszú ideig érezhető, általában kedvezőtlen

rombolt felszínek, épületek, építmények:

helyreállítást, kezelést igényelnek

szállítóvezetékek, irodaépületek, zagyttározók

▪ felszínformáló hatások:

➤ mélyedések: süllyedések, külfejtések bányagödrei: Tatabánya, Dorog épületek süllyednek

➤ kiemelkedések: meddőhányók: Inota, Ózd

▪ talajra gyakorolt hatások:

a kitermelés megváltoztatja a talaj felszínét

erózió lép fel

gépek üzemeltetése során olaj, vegyszerek mosódnak a talajba

robbantáskor a robbanóanyag szennyez

felszínre került anyagok kémiaiilag átalakulhatnak és mérgező anyagok keletkezhetnek

felhagyott bányák területén illegális hulladéklerakás

hidrológiai hatás:

a terület vízháztartási viszonyai megváltoznak

Hévíz: a tó apadását a bauxitbányászat vízkiemelése okozták

növényzetre gyakorolt hatás: megsemmisíti az eredeti vegetációt

állatvilágra: a zajok és rezgések elűzik az állatokat, kopár felszínen nincs táplálék a gerinctelenek is eltűnnek

társadalmi, gazdasági hatások: munkahelyeket teremt, de a bányászat hanyatlásával a városok is hanyatlani kezdenek

A bányaterületek táj-rehabilitációjának lépései, lehetőségei

Rekultiváció: művelésbe vonás, mezőgazdasági utóhasznosítás.

A bányák helyreállítása, rehabilitációja sokféle lehet:

- mezőgazdasági
- erdészeti
- vízgazdálkodási
- halászati
- természetvédelmi
- üdülési
- feltöltési
- beépítési
- ipari
- egyéb (katonai, közpark)

A tájrehabilitáció lépései:

Tervezés:

vizsgálat (helyszínelés, felmérés, adatbeszerzés) és a vizsgálati eredmények értékelése
terv

Kivitelezés:

- műszaki rehabilitáció
- biológiai rehabilitáció
- utóhasznosítás kialakítása

Gyakorlati tervezési szempontok:

Szennyezések eltávolítása:

- a szennyezés eltávolítása
- a szennyezés helyben kezelése:
 - termőtalaj ráhordás
 - a szennyezés hígítása
 - a szennyezés betemetése

Tereprendezés, terepformák: öt szempont befolyásolja

- stabil, állékony falak kialakítása
- újrahasznosításra alkalmassá tétel
- vízrendezés megoldása
- természeti értékek megőrzése
- tájbaillesztés
- célja: természetes terepformák helyreállítása

Termőtalaj kezelés:

a leszedendő humuszos talajréteg vastagságát a felső „A” talajsint határozza meg

Biológiai rehabilitáció:

célja: eróziós károkat csökkentő növénytakaró kialakítása

extenzív telepítések, erdészeti módszerek

a telepítést korlátozó fizikai és kémiai tulajdonságok:

maradó rézsű

meredekség

spontán hevülés, gyúlékonyság

gyenge talajszerkezet

vízháztartási zavarok

a felszín szélsőséges hőmérsékleti viszonyai

defláció

alacsony tápanyagtartalom

szélsőséges pH

toxikus elemek magas aránya

- eszközei: talajtermékenységet fokozó vetésváltási rendszer, zöldtrágyázás, növénytelepítés

Meddőhányók rehabilitációja:

- bányameddő: a bányászat mellékterméke: kőzet, pernye, salak, vörösiszap

- erdősáv vegye körül

- növénytakaró mielőbbi kialakítása: csökkenti a deflációs, eróziós károkat és a légszennyezést

Bányatavak rehabilitációja:

üdülőtavakká alakíthatók

a kialakítást befolyásolja a partszakasz lejtése, a vízminőség, a vízmélység, a tó kiterjedése és alakja

Mélybányák és alagutak rehabilitációja:

felszíni süllyedés megakadályozása

nyílások elzárása az engedély nélküli látogatások és a hulladéklerakások megakadályozása miatt

Szénhidrogén szállítóvezeték rehabilitációja:

a csővezeték mentén rendezni kell a terepet

Tájesztétikai szempontok, a tájba illesztés lépései, szempontjai

Tájbaillesztés:

létesítményeknek, építményeknek a táji adottságok figyelembevételével történő funkcionális és esztétikai szempontok szerinti elhelyezése, környezetbe illesztése nem illeszthetők a tájba: horizont fölé kinyúló magas épületek, meredek rézsűk, tájidegen növények

Lépései:

a létesítmény helyének megválasztása
formaválasztás
tereprendezés
növényalkalmazás

Utak tájba illesztése

Különböző útkategóriáknál egymástól eltérőek a közlekedésbiztonsági, a gazdaságossági és az esztétikai követelmények.

Autópályák, autóutak:

hazai autópályák: síkvidéki, illetve enyhén dombos térségen haladnak keresztül
domborzati viszonyokhoz alkalmazkodó vonalvezetés kell
az utak a terepalakulatokat követik
jelentős mennyiségű terepmunka:
max. 4%-os emelkedők
nagy útkorona-szélesség
sok és nagyméretű műtárgyak elhelyezése
fa-, és cserjecsoportok ligetes telepítése, egymástól 80-100 méterre ültetve a legkedvezőbb a térhatásuk (nagy sebesség mellett)
cserjetelepítés: a pályák elválasztó sávjában, tömör szerkezetű, rugalmas vesszejű fajok
gyepesítés: a két pályatestet elválasztó sávban, útpadkán, rézsűkön
erdősávot kell telepíteni a hófúvásveszélyes szakaszokon
erdőátvágásokat kerülni kell, széles sávban kellene kivágni a fákat

Főútvonalak:

I. és II. rendű főútvonalaink dombvidéki és hegyvidéki tájakon is keresztül haladnak
vonalvezetésük fokozottabban igazodik az eredeti domborzathoz
ezeken az utakon bonyolódik az szállítás, ezért fokozottan figyelni kell a környezetrendezés helyes megoldására
ligetes fa-, és cserjetelepítés, a haladási sebességnek ez felel meg leginkább
cserjetelepítés: rézsűkön
gyepesítés: padkán, pihenőhelyeknél
egyoldali vagy kétoldali zárt fasor telepítésére szükség lehet (optikai vezetés miatt)

növénytelepítésnél fontos szempont az előzési és a megállási látótávolságok biztosítása

Alsóbbrendű útvonalak:

összekötő- és bekötőutak: sok korszerűtlen útszakasz van

kisebb az átmenő forgalom nagysága és a haladási sebesség, ehhez kell igazodni a növénytelepítés során

fasorok: a vezető tekintetét egy meghatározott pont felé irányítja

ahol a táj szépsége indokoltá teszi a szabad kilátás lehetőségét, ott ligetes telepítés

nyomvonalvezetése nagymértékben alkalmazkodik a terepadottságokhoz

gyepesítés: útpadka

erdőátvágás megengedhető és általában javasolható is

sok veszélyes útszakasz van: egyenrangú keresztezések: kiemelkedő facsoportok ültetésével jelezhető

Átkelési szakaszok:

- Mo. közúthálózatának egyharmada települések belterületén átvezető átkelési szakasz
- ezek kísérő növényzetét a települések egyéb zöld felületeivel összehangoltan és azzal együtt kell megtervezni
- ligetes telepítés nem javasolt
- fasor telepítése javasolt elsősorban
- cserjék telepítése helyenként alkalmazható
- gyepesítés helyenként javasolt
- az út és az útmenti épületek között szélesebb zöldsávot kell biztosítani a zajtompítás és levegőszennyezés csökkentése miatt
- lombjukkal és virágukkal díszítő cserjéket lehet ültetni
- kisebb forgalmú átkelési szakaszokon évelő és egynyári ültetések színesíthetik

Egyéb tervezési szempontok:

a növénytelepítést befolyásolja az úrszelvény, a megállási és előzési látótávolságok a pihenőhelyek kialakítása függ: azok egymástól való távolsága, méretezésük és a szolgáltatásoktól

alsóbbrendű utak: kiágazó útszakasz

főútvonalak, autópályák: parkolóállások, WC, büfé, vendéglő

alapvető követelmény: forgalomtól való izolálás, szélvédelem, árnyékos pihenőhely

Pihenőhelyek alaptípusai:

egyszerű: burkolt leágazó és csatlakozó út, kavicsolt felület, WC

szolgáltatással bővített egyszerű: legalább 20 személygépkocsi és 4 tehergépkocsi számára hely, WC, mosdó, pihenőkert

pihenőhely utas-ellátással: + ivóvíz vételi lehetőség, büfé vagy étterem

Mérnökbiológiai építésmód alkalmazása

Alkalmazási területei:

álló- és folyóvizek partvédelme
meddőhányók rézsüinek megkötése
bányatavak partvédelme
vízmosás megkötés

Építőanyagok:

élő: gyeper, nád, fa, cserjék, pillangósok
holt: rózse, dorong

Előnyei:

építési, fenntartási költségei kisebbek
az élő építőanyagok jól regenerálódnak, így tartósan védenek
a tájba illeszkedést elősegíti
a tájökölógiai adottságokhoz jól alkalmazkodik
másodlagosan hasznosítható

Hátrányai:

nagy szaktudást, illetve tapasztalatot igényel
az előnyös tulajdonságok eléréséhez idő szükséges
kevés idő áll rendelkezésre a kivitelezésre
laposabb rézsű szükséges

Megvalósítás:

tereprendezés: megfelelő rézsű kialakítása
környezetvédő intézkedések: elleneséses rézsű a partokon, csatornaépítés, állattartás
ellenőrzése, horgászat ellenőrzése
pontok védelme: gyepesítés, nádsáv
javasolt fák, cserjék: Mézgás éger, Kocsányos tölgy, Sós-kaborbolya, Veresgyűrű som

Mo-on kevésbé alkalmazzák, mert a növények az éghajlat miatt rosszul erednek

Tanösvény tervezés

Tudatformálási eszköz:

tájékoztató füzet készítése
oktató, nevelő természetvédelmi központok létesítése
vezetett túrák alkalmazása
tanösvény létrehozása
erdei iskolák létrehozása

Milyen témára épül tanösvény:

használja ki a helyi lehetőségeket, adottságokat
változatos, izgalmas program összeállítása
érdekes helyek: földtani érdekességek
geomorfológiai adottságok állékonyak (vulkáni működések nyomai, dolinák), nem túl
érzékenyek
vizek, források, patak völgyek
talajok: a köz számára nem túl érdekesek, mindig frissíteni kell. pl: szikes bemutatása
növény- és állatvilág – legérzékenyebb

Tanösvény típusok:

- táblás
- karós, jelzős (táblázzák a növényeket)
- gyalogos vagy kerékpáros

Megvalósítása:

előkészítés: igények felmérése
szakmai előkészítés
térképek beszerzése
típusválasztás (táblás vagy karós)
útvonal kijelölése

Útvonaltervezés:

egyik pontból a másikba legyenek pihenőhelyek, több napos túrára is jó legyen
hozzájárulások, engedélyek beszerzése: tulajdonostól, erdőfelügyelőségtől,
természetvédelmi hatóságtól

Indító táblák:

látványos, figyelemfelkeltő
legáltalánosabb, legfontosabb információk
térkép, látnivalók, útvonal hossza
általános viselkedési szabályok

Mezőgazdasági területrendezés, birtokrendezés előzményei, következményei

1959-1962 közötti „térszesítést” követő tendencia:

- a nagyüzemi mg-i termesztés a szövetkezetekben és az állami gazdaságokban koncentrálódott
- a nagyüzemi termesztés során a táblaméretetek egyre növekedtek, ezzel arányosan nőtt a fátlan területek mérete
- a nagyüzemi gazdálkodás következtében a mg-i táj homogenizálódott
- tájfásítás elmaradt, ezáltal csökkent a biológiai diverzitás
- az ökológiai kiegyenlítő felületek, a nedves biotópok aránya jelentősen csökkent
- a természetes környezetkárosítóvá vált (kemikáliák nagyarányú használata)
- a dinamikus fejlődés és a hanyatlás párhuzamosan zajlott
- az intenzíven hasznosított agrártérségekben az általános tájvédelmi és természetvédelmi törekvéseknek nem vagy alig lehetett érvényt szerezni

Előzmények:

- Nebbien Henrik a XIX. század elején a birtokrendezéssel a termésnövekedést kívánta elérni, a táji adottságokhoz jobban alkalmazkodó, a természeti erőforrásokat racionálisan kihasználó tájrendezési módszereket alkalmazott
- birtokrendezés tevékenysége: célszerű nagyságú és művelésű táblák kialakítása, utak építése, vízrendezés, fásítások
- kondicionáló hatás: szél- és vízerózió csökkentése, helyes táblaméret megválasztása
- jelentős volt a mocsarak és a vízjárta területek kiszárítása

Következmények:

- az utak mentén, a mg-i területeken a tulajdonoscserét követően megkezdődnek az építkezések
- a városok környékén beépülnek a mg-i területek, így a városok belterülete jelentősen nő
- a beépítések hatására megváltozik a városkörnyék, a falukép
- hanyatló térségekben a tulajdonos nélkül maradt házakat külföldiek, városi emberek veszik meg, ezáltal háttérbe szorul a termelés
- a mg-i területeken építkezések kezdődnek: ipari csarnokok, kereskedelmi központok
- fák kivágása
- egyedi tájértékek száma csökken
- védett területek művelésbe vonása
- fátlan területek nagysága folyamatosan nő: nincs lehetőség fészkelésre, megbúvársra
- táblaméretetek egyre nagyobbak lesznek
- megszűntek az ökológiai kiegyenlítő felületek: vályogvető gödrök, mezsgyék, erdősávok, ezeket megszüntették, pedig a tájat változatossá tették, kontúrokat képeztek, élethelyet teremtettek
- koncentrált állattartó telepek épültek: környezetszennyező források
- a falvak szerkezete, beépítési jellege megváltozott

A kárpótlás, privatizáció következményei a mezőgazdasági tájban

a közel kétezer gazdálkodási egység helyett másfél millió lett
az új tulajdonosok legnagyobb része nem akar gazdálkodni
hiányoznak az általános feltételek a farmergazdálkodáshoz (piac, bank)
a kisüzemi gazdálkodás tradíciói kihaltak
a tulajdonszerzést a spekuláció motiválta
5-10 hektáros táblaméreték
megkezdődött az eddig csak mg-i hasznosítású területek beépítése
a városok sok mg-i területet igyekeznek belterületnek bevonni
a nyomvonalas létesítmények (utak) a tájszerkezetet tovább darabolják
az új tulajdonosok erdőirtásba kezdtek
a külterületekkel érdemben nem foglalkozik senki
az építési hatóságok a külterületi építkezéseket csak szemlélik
illegális hulladéklerakások mg-i területeken
nincs tervszerű koncepció a mg-i táj célszerű alakítására, fejlesztésére
nincs birtokrendezéssel foglalkozó hatóság
az ökológiai szemlélet érvényesítésére nincs megfelelő felvilágosító tevékenység
korszerű agrotechnika széleskörű alkalmazására nincs lehetőség

A tájrendezési tervek léptéke, jellege

Regionális:

az országrészek, tájegységek, megyék fejlesztésére
a védett területek (nemzeti parkok, tájvédelmi körzetek) megóvására
a mélyművelésű bányák hatásterületére
az üdülő tájak, üdülő körzetek feltárására
irányulhat

Lineáris:

a vonalas létesítmények (utak, légvezetékek, töltések) tájba-illesztésére
a zöldfolyosók kialakítására
a vízfolyások környékének rendezésére
vonatkozhatnak

Lokális:

- a települések táji adottságaihoz igazodó fejlesztésekre
- a külszíni bányák hatásainak feltárására
- a mezőgazdasági termesző felületek meliorálására
- az ipari területek káros hatásainak csökkentésére
- a tájsebek (bányák, meddő és hulladék depóniák) gyógyítására
- az üdülés-idegenforgalmi fejlesztésekre készülhetnek

Egyéb:

valamennyi megvalósítási jellegű terv, továbbá
a létesítmények tájba-illesztése

a tájképi potenciál meghatározása
a mérnökbiológiai építésmód alkalmazása
az élőhelyek rehabilitálása

A birtokrendezés általános szabályozási javaslatok

A javaslatok többsége korlátozó jellegű és az alapvető változások, beépítések, művelés alóli indokolatlan kivonások megelőzésére irányul.

- Az élővízfolyások (patakok, folyók, öntözőcsatornák) mentén, azok partjától, illetve az árvédelmi töltéstől minimálisan 200 m szélességben nem szabad építést, művelési ág -váltást, valamint művelésből kivonást előírni.
- Az élővízfolyások vízminőségének megőrzése, illetve további szennyeződések megakadályozása érdekében a vízfolyás menti minimálisan 200 méteres sávban nem szabad intenzív szántóföldi vagy gyepgazdálkodást előírni.
- Meg kell határozni az egyes hazai tájtypusokban (sík vidéki, dombvidéki, hegyvidéki), illetve azok földrajzi tájegységeiben a legnagyobb táblaméretet.
- A vízfolyások, a táblák szélén, a földutak mentén fasorok, mezővédő erdősávok telepítését kell előírni a tájszerkezet rehabilitálása, a diverzitás fokozása érdekében.
- Törekedni kell a kedvezőtlen termőhelyi adottságú szántók (mintegy 1 millió ha) erdősítésére vagy gyepesítésére.
- A védett területek (nemzeti park, tájvédelmi körzet, természetvédelmi terület, hidrogeológiai védőterület, vízvédelmi terület, tájképvédelmi terület) mentén minimálisan 1 km-es sávban pufferövezetet kell létesíteni, amelyben csak a védett terület kezelőjének jóváhagyásával lehet a művelési módon, a művelési ágon, a kemikáliák alkalmazásán változtatni.
- Az egyedi tájértéket meg kell óvni, és azok ökológiai, valamint tájképi környezetben jelentős módosítást előírni nem szabad.
- A völgyfenéki réteket feltörni nem szabad, sőt törekedni kell a mély fekvésű, belvízveszélyes szántók rehabilitálására, esetleg víztározók létesítésére.
- Mező- és erdőgazdasági területen anyagkitermelő helyet előírni csak környezeti hatástanulmány alapján és az utóhasználat megtervezésével szabad.
- Az ökológiai kiegyenlítő felületeket, a nedves biotópokat, az extrém száraz élőhelyeket a biológiai diverzitás megtartása és/vagy fokozása miatt meg kell óvni, illetve rehabilitálásukat elő kell irányítani.
- Az élővízfolyások, elsősorban a patakok további csatornázása helyett azok renaturálására kell törekedni.
- Nem szabad a mezőgazdasági területeken 0,5 ha-nál nagyobb területen tereprendezést előírni, és legfeljebb egy méternél kisebb bevágást vagy töltést szabad kialakítani.
- Az erózióveszélyes, a 15-20 %-nál meredekebb lejtésű szántókat feltétlen gypnek kell tekinteni, vagy erdősíteni kell.
- A városok környékén ki kell alakítani az erdő-mező gyűrűt (green belt).
- A mezőgazdasági területeken a fásításokat a meglévő fás növényzet (mezsgye, fasor, erdősáv, horhos) figyelembevételével úgy kell létrehozni, hogy azok zöldfolyosó-hálózatot alkossanak.
- A fenntartható fejlesztés érdekében a mezőgazdasági területekre, a külterületekre birtokrendezési és/vagy tájrendezési és/vagy külterület-szabályozási tervet kell a

- birtokrendezési elvek értelmében, a helyi (megyei) rendelkezések figyelembevételével készíteni.
- A birtokrendezési (tájrendezési, külterület-szabályozás) terveket az érintett földművelésügyi természetvédelmi, vízügyi hatóságokkal egyeztetni kell.
- A birtokrendezési terveket az arra illetékes szervekkel (közgyűlés, hatóságok) jóvá kell hagyatni.
- A birtokrendezési tervekben foglalt javaslatokat folyamatosan meg kell valósítani
- A birtokrendezések megvalósításának finanszírozására bankot kell létrehozni.
- A birtokrendezési tervek ellenőrzésére a Földhivatalt, a Földművelésügyi Minisztériumot, a megyei Területfejlesztési Tanácsot kellene felkérni.
- A kedvezőtlen látványú felületek eltakarásáról (depónia, ipari üzem, major, állattartó telep) fásítással kell gondoskodni.
- A mezőgazdasági területeken áthaladó vagy azokkal vizuális kapcsolatban álló nyomvonalas létesítmények tájba illesztéséről tereprendezéssel és/vagy fás növények telepítésével kell gondoskodni.
- A birtokrendezési terveket nem szabad 1:10 000 léptéknél nagyobb térképen elkészíteni.
- A birtokrendezési terveket a területrendezési tervekkel összhangban kell elkészíteni.
- A birtokrendezést a mezőgazdasági területek fejlesztésével, a területfejlesztéssel, a településrendezéssel összhangban kell elvégezni.

A táj üdülési terhelhetősége, az üdülés hatása a tájra

A táj üdülési terhelhetősége a természeti tájalkotó elemekben, elem- együttesekben maradó károsodást nem okozó üdülési igénybevétel lehetséges mértékét mutatja, ami elsősorban az elemek érzékenységtől és regeneráló képességétől függ.

Üdülés hatása a tájra:

- a pihenést kereső ember elképzelései: szép hegyek, tiszta levegő, csend, víz
- a táj alkalmassá tétele a turizmus számára: kempingek, sífelvonók, szálláshelyek, utak kialakítása
- következmények a helyi lakosságra nézve: mg. visszaesése, új foglalkoztatási lehetőségek, több munkahely, jobb kereset, idegenforgalomtól való függőség
- következmények a tájra nézve: szabad területek elvesztése, víz- és levegőszennyezés, zajártalom, szemét, állat- és növényvilág veszélyeztetése, növekvő lavinaveszély, taposási károk
- kritikus terhelés: a táj regenerálódása bizonytalanná válik, ha ez tartósan fennáll a táj helyrehozhatatlanul károsodik

A táj üdülési kapacitása:

függ a táj befogadó képességétől és az ökológiai befogadó képességtől számítása az egyes üdülési formák területigénye szerint történik

Ökológiai terhelhetőségi vizsgálat:

- tájanalízis
tájstabilitás vizsgálat

terhelésvizsgálat
a terhelések hatásainak vizsgálata
módosító hatások vizsgálata
a terhelhetőség mértékének meghatározása
magas, közepes, alacsony „terhelhetőségű” tájak

Kemping a tájban. A kempingkert kialakítása, sport és játék a kempingben

Kemping létesítése:

- figyelemmel kell lenni a táji adottságokra
- törekedni kell a táj jellegének megóvására, szépségének és funkciójának gazdagítására
- a táj részét képezi, olyannak kell lennie, hogy kifejezze a tájhoz való tartozását
- megváltoztatja az eredeti környezetet: változik a fölfelszín, állatokat, növényeket megzavarjuk, szennyezzük a levegőt és a vizeket, zajkibocsátás, a talaj állapota leromlik, hulladékok elhelyezése – e kedvezőtlen viszonyokat mérsékelhetjük a növényzet helyes megválasztásával
- a tájba illesztés alapvető feltétele:
 - terepadottságokhoz való alkalmazkodás
 - a táj jellegét tükröző növényanyag célra rendelt, esztétikus alkalmazása
- a terep minél kisebb mértékű megbontásával, átformálásával járjon a kialakítás
- a kemping enyhe lejtésű, így nagyjából sík felszínű terepet igényel, erre figyelni kell a hely kiválasztásakor
- kerülni kell:
 - a tájban a kempingfunkció túlhangsúlyozása az adott táj jellegének terhére
 - az alakítási gondolatok sablonformákba kényszerített sematizálása
 - a különböző alkotóelemek egymásra való tekintet nélküli összekeverése
 - a táj túlterhelését
 - kerülni a tájidegen növények alkalmazását
- a tájba illesztést segíti a terepadottságokhoz való alkalmazkodás, de legnagyobb szerepe ebben az erdőnek, a fásításnak van, erdőhöz kapcsolódva vagy az erdőbe benyúlva alakítsunk ki kempinget
- az ültetésre kiválasztott fafajok általában 7-8 év alatt alakítanak ki olyan koronát ami árnyékot ad
- a belseje: legyenek olyan részek, ahonnan a külső táj jól érzékelhető

Kempingkert kialakítása:

- tájra jellemző növényekből épüljön fel
- a kemping területének 50%-t elfoglaló szállástér kertészeti kialakítását az határozza meg, hogy a kemping blokkos vagy parcellás kialakítású
- Mo-on a többség blokkos kialakítású, itt a kertészeti munkák költségei kisebbek, adott helyen több hajlék helyezhető el, de emiatt közelebb vannak a szálláshelyek
- növényzettelépítés: csoportosan, soros telepítéssel
- csoportos telepítés:
 - 8-12 db magas törzsű fát ültetnek 1-1 „bokrot” formálva
 - a facsoportok súlypontjai 25-30 méterre helyezkednek el
 - jól árnyékolnak
- soros telepítés:
 - a hajlékok bizonyos „rendszer” szerinti felállítását sugallja

- a fák elhelyezkedése ne zavarja a gépkocsi elhelyezkedését, és tegye lehetővé a hajlékok felállítását
- a sorok távolsága: 10-12 m, a faegyedek egymástól legalább 6 m-re legyenek
- parcellás szállástér-elrendezés:
 - sorolósos: 1-1 útról mindkét irányba nyílnak parcellák, amelyeket fa- és cserjesávval választanak el egymástól, a fák ültetési távolsága 5-7 m, a cserjék 1-1 m-re legyenek egymástól
 - csoportos: nagyobb területet igényel, a lakótéren belül elválasztják az egyes csoportokat

A kemping növényei:

- örökzöldek: Tiszafa, fenyők: nem adnak elég árnyékot, gyanta, tűlevelek, ezért olyan helyre ültessük ahol valamit hangsúlyozni akarunk
- nyárfafajok: gyorsan nőnek, jól árnyékolnak, de a vattaszerű repítőszőrökkel borított termése allergiás panaszokat okoz, ezért klónozott hím egyedekből álló nyárfákat ültessünk
- akác, lepényfa ültetését mellőzzük, mert tövisesek
- bodzát is kerüljük, mert a madarak szeretik és az anyagcsere-végtermékük nem kívánt helyre pottyán
- gyümölcsfák telepítése nem ajánlott: sok munka
- ha telepítünk gyümölcsöt érlelő növényt soha ne a lakótérbe, hanem külön erre a célra kialakított helyre, vagy sorba az út mentén, ne igényeljen sok munkát a gondozásuk: cseresznye, meggy, dió, naspolya, mogyoró, málna, ribiszke
- ajánlott cserjék: madárbirs, kecskerágók, jerikói lonc, borostyán
- élő növények és egy- és kétnyári virágok

Sport és játék a kempingben:

- játszótérre minden típusú kempingben szükség van
- a játszóhelyek elhelyezése lehet összevont vagy kisebb belső szállástéregységekhez rendelt
- a kisebb egységek mellett kialakított játszóhelyek inkább üresen hagyott pázsitfelületek legyenek, ahol a másokat nem zavaró játékok űzhetők – tollas
- az lenne a legjobb kialakítás, ha különböző korú gyerekek különböző játszóhelyeket használnának, így nem zavarnák egymást
- homokozó, hinta – körülötte védőkorlát legyen
- ügyességfejlesztő játékok: mászófal, kötélátör
- fából készült játékok, pingpongasztal
- raktárhelyiség ahová betehetők a mobil játékok, kellékek
- mosdó, WC elhelyezése szükséges
- esőtetők elhelyezése: társas játékok rendezése esős időben
- burkolatok: a beton nem alkalmas, az aszfalt nyáron megpuhul és forró, kavicsos burkolat sem jó
- tőzeges-fűrészpóros földkeverék alkalmas burkolatnak: kellemes járni rajta, a felesleges vizet átereszti
- ha mód van rá medencét is ki lehet alakítani
- kosárlabda, röplabda, tenisz, teke, minigolf pályák kialakítása: É-D irányú tájolás a szembe sütő nap miatt

Egyedi telkes lakókertek tervezési irányelvei

- a mai felfogás szerint a lakókert a lakás kiegészítő része, a szabad ég alatti lakóhelyiség, amely a helyesen megválasztott növényanyag, építmények és berendezési tárgyak célszerű elrendezésével a lakók kényelmét szolgálják
- a lakó- és üdülőterületek I-VIII -ig építési övezetekbe vannak sorolva
- a lakóterületek az I-II-III-IV. övezetbe tartoznak
- az övezeti előírások pontosan megadják, hogy az adott övezetben milyen építési mód kötelező: szabadon álló, zárt sorú, csoportos, mekkora alapterületű, homlokzatmagasságú ház és milyen melléképületek helyezhetők el
- földszintes, alacsony és magas beépítés

Lakókert kialakítása:

- az általános rendezési terv bizonyos mértékig megszabja a kialakítását
- ismerni kell a használók igényeit, lehetőségeit, szokásait
- az épülettel összhangban a biológiai, ökológiai és az általános kertépítészeti szempontokat figyelembe véve kell kialakítani
- használati mód szerint: pihenő, termeszítő, vegyes használatú kert
- az ember a kertben több teret igényel, mint az épületben
- különböző funkciójú terek elkülönítése szükséges lehet és némelyek összekapcsolása is
- a hasznos, egybefüggő felület minél nagyobb legyen
- az épület és a kert tervezése haladjanak együtt
- figyelembe kell venni a klímamódosító elemeket (napfény, széljárás, tájolás)
- napos és árnyékos felületek megfelelő arányának kialakítása
- épületből való kilépés helyén: kerti terasz kialakítása
- homokozó, játszóhely közel legyen az épülethez
- a régi terepformákat, idős növényzetet célszerű meghagyni
- felszíni csapadékvíz elvezetését meg kell oldani
- erősen lejtős terület tereprendezésekor az épület telepítésénél arra kell törekedni, hogy szélesebb teraszokat alakítsunk ki
- adott táji környezethez és a kert jellegéhez alkalmazkodó növényzet
- fa- és cserjefajok ültetésekor gondolni kell a területigényükre
- kerítéshez és épülethez 2,5-3,0 m-nél közelebb ne ültessünk fákat és cserjéket
- évelő és egygyári virágok
- gyepfelület kialakítása a használattól, igénybevételtől függ
- a növényeket úgy válasszuk meg, hogy egész évben élvezhető látványt nyújtson
- víz szerepe: mikroklíma módosító
- madáritató, csobogó szép látvány

A tájrendezési terv elkészítési menete, folyamata

- a tájrendezés tudatos, tervszerű beavatkozás a tájba
- tájfejlesztési feladat: adottságokhoz megtalálni az optimális tájhasznosítást
- táj rehabilitáció: a károsított terület helyreállítása a cél

Terv:

- sajátos formai szabályok szerint készül
- szöveges és grafikai részből áll
- tartalmi felépítését a készítési cél határozza meg
- a cél szerint eltérő tartalommal és terjedelemmel készülhet

Folyamata:

- célmeghatározás
- tervezés
 - tájvizsgálat (tájanalízis, táj kutatás)
 - koncepció (megbízó tájékoztatása)
 - tájértékelés (tájdiagnózis)
 - tájrendezési terv
- megvalósítás
- ellenőrzés
- fenntartás

A tájrendezési folyamat résztvevői, feladatuk

Megbízó:

- önkormányzat, magánszemély
- problémafelvető – megoldást keres
- feladatai:
 - problémafelvetés
 - célmeghatározás: miért indokolt a fejlesztés, mit lehet előirányozni, hogyan célszerű megvalósítani
 - szerződéskötés
 - a vizsgálat véleményezése
 - a program véleményezése
 - hatósági vélemény
 - észrevételek, kiegészítések
 - megbízás

Tervező:

- magánszemély, tervezőirodák
- feladatai:
 - előkészítés: terület behatárolása, alaptérképek beszerzése, tervezési metodika, tematika, időbeosztás, altervezők és szakértők megbízása
 - tájvizsgálat: adatgyűjtés (klíma, domborzat, művelési ág), adatfeldolgozás, egyeztetés, értékelések, következtetések, dokumentáció
 - koncepció kidolgozása: egyeztetés (hatósággal, szakmai testülettel, társadalmi szervezettel, lakossággal)
 - tájértékelés: a táji adottságok milyenségének mennyiségi kifejezése számszerű mutatókkal

- tájrendezési terv: a tervezési folyamat végső fázisa a rendezési terv, amelyet a koncepcióból kiindulva, a tájanalízis adataira épülve kell elkészíteni

Döntéshozó:

- megbízó (jobb lenne külső személy)

Tájhasználati konfliktusok jellege

Tájhasználati konfliktus:

Az optimális társadalmi-gazdasági hasznosítástól való eltérés következménye. A táj ökológiai, ökonómiai és tájképi értékeit rontó tevékenység megnyilvánulása.

Pl.: hulladéklerakó hely forgalmas út, vagy lakott település közelében

Feltárásuk elősegíti:

- következményeik felismerését
- konfliktusok feloldását
- újabbak keletkezésének megelőzését

Jellegük:

- megfordítható: talaj-degradáció, taposás
- megfordíthatatlan: külszíni bányászat
- mérsékelhető: állattartás lakóterületen
- nem mérsékelhető: fajszegényedés
- időszakos: légvezeték, belvív
- tartós: talajszennyező anyagok erős hatása
- végleges: szabad területek elvesztése, utak, házak építése által

A tájhasználati konfliktusok feltárása és feloldása

I. Környezeti állapot bemutatása:

- Föld
- víz
- levegő
- élővilág
- táj
- települési szerkezet

II. Környezeti konfliktusok feltárása:

funkcionális konfliktusok:

egymást akadályozó, rendeltetését zavaró, egymással konkuráló területhasználatok okozzák

temető mellett szeméttelep
a főút átszeli a város központját
mély fekvésű területek beépítése

környezetártalmi-tájökológiai konfliktusok:

az egymás létét veszélyeztető, egymást károsító, pusztító területhasználatok
veszélyes hulladékok kezelésének hiánya
kutyák közterület szennyezése
szélerózió
talajerózió

3. **vizuális-esztétikai konfliktusok:**

a csúnya látvány, a rendezetlenség, rendetlenség, megoldatlanság, a befejezetlenség látványa okozza
agyagbánya látványa
pályaudvarok és környékük

III. Környezetvédelmi javaslatok kidolgozása:

- környezetrendezési
- műszaki-technológiai
- szabályozási
- vizuális-esztétikai